

ב"ה

פרשת ויקהל פקודי

ויהי זהב התנופה
פקודי לח, כד.

..

כמה זהב נתרם למשכן

בפרשתנו מסופר אודות החשבון שנתן משה על "כל משקלי נדבת המשכן לכסף ולזהב ולנחושת"^[1] וטעם הדבר (שהיה צריך ליתן חשבון) – כמובן בפשטות לבן חמש למקרא (עד שרש"י אינו זקוק לבאר זאת), שכאשר נותנים למישהו סכום כסף כדי לעשות דבר מסוים, עליו להגיש חשבון מפורט מה נעשה בכסף זה, כדי שלא יהיה נתינת מקום לענין של חשד כו'. ועל דרך זה בנדון דידן: מכיון שבני ישראל הביאו למשה את הנדבות דזהב כסף ונחושת - צריך משה לתת חשבון על כל מה שנתנו לו.

ועל פי זה: כאשר לומדים את הפסוק "ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלושים שקל בשקל הקודש"^[2] – נשאלת השאלה: מדוע לא נתן משה חשבון על מה שנעשה בזהב, כשם שנתן חשבון על מה שנעשה בכסף ובנחושת?

...הביאור בפירוש רש"י: הטעם שמשה הסתפק בנתינת הסכום הכללי דזהב, ולא הוצרך לתת חשבון מפורט על הזהב, הוא – מפני שכאשר שומעים שכל הזהב לא היה אלא "תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלושים שקל", ותו לא, שוב אין מקום לענין של חשד.

ובהקדים: כל המושג של חשד שייך רק כאשר לא יודעים האם נוצל כל הסכום לנדבת המשכן אם לאו, ואז צריכים לתת חשבון מפורט שכך וכך הוציאו בשביל כל דבר, כדי שהכל יראו שכל הסכום נוצל לתכליתו. אמנם, כאשר הכל רואים בבירור שכל הסכום שנאסף לא הספיק אלא עבור חלק בלבד ממה שהיו צריכים, היינו, שההוצאה היתה מרובה יותר מן ההכנסה - הרי פשוט שאין מקום לענין של חשד, אדרבה: היה צורך להוסיף מדיליה על הסכום שנאסף על ידי הנדבות.

ובנוגע לעניינינו: כל כמות הזהב שניתנה בנדבת המשכן לא עלתה אלא עשרים ותשעה כיכר ופרוטרוט - משקל פחות ממשקל הנחושת (שבעים ככר ופרוטרוט) ומשקל הכסף (מאה ככר ופרוטרוט).

ולעומת זאת, כמות הזהב שהיו צריכים לעשיית המשכן – היא לכל הפחות כפליים מכל כמות הזהב שנאסף בנדבת המשכן!

ואין צורך לעשות חשבון מדויק כדי להגיע למסקנא זו – די בהשערה בעלמא, כאשר חושבים לרגע אודות כל הדברים שנעשו מזהב:

מנורת זהב שמשקלה ככר שלם (לא מנורה קטנה בלבד!). כפורת זהב, ארון "אמתיים וחצי ארכו גו" מצופה זהב, שולחן ומזבח מצופים זהב, ונוסף לזה - ארבעים ושמונה קרשים מצופים זהב, קרשים גדולים ביותר - "עשר אמות אורך הקרש ואמה וחצי האמה רוחב הקרש" שמזה יכולים לשער את גודל כמות הזהב שהיו צריכים לכל הקרשים (וזאת - גם אם לא ציפו את חלק הקרש שהיה צמוד לקרש השני)!

ומכיוון שכן, פשיטא שכמות של עשרים ותשעה ככר (ופרוטרוט) בלבד לא הספיקה לכל דברים אלו, ובודאי היה צורך להוסיף כהנה וכהנה, לכל הפחות עוד עשרים ותשעה כיכר זהב, כדי שיוכלו לעשות את כל הדברים הנזכרים לעיל.

אמנם על פי זה קשה לאידך גיסא: כיצד עשו את כל הכלים שהיו צריכים להיעשות מזהב כאשר לא היו יותר מעשרים ותשעה ככר זהב?!

והביאור בזה בפשטות: מפורש בכתוב "ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר גו", היינו, שסכום זה כולל רק את הזהב שנדבו בני ישראל - "זהב התנופה", מכיוון שעבור מלאכת המשכן היה צורך בסכום גדול הרבה מזה".

[ומה שכתוב "נחושת התנופה", אף שבנחושת אין צורך בהדגשה זו - הרי זה מפני שנאמר לשון "תנופה" בזהב].

ואין צורך לבאר מניין לקחו את שאר הזהב – כי כבר פירש רש"י ש"נתעשר משה הרבה", ולכן, כל שאר הזהב שהיו צריכים למלאכת המשכן, השלים משה רבינו.

ועל פי זה מובן בפשטות מדוע לא הוצרך משה לתת חשבון מפורט מה נעשה עם הזהב – כי כאשר הודיע לבני ישראל שכל הזהב שנדבו לא הגיע אלא לעשרים ותשעה ככר (ופרוטרוט) בלבד, שוב אין צורך בחשבון מפורט מה נעשה עם הזהב (כדי לשלול את החשד שלקח לעצמו כו'), שהרי הכל רואים שמשה היה צריך לתת זהב משלו לצורך מלאכת המשכן!

אמנם, בנוגע לכסף ונחשת, שבהם לא שייכת סברא הנזכרת לעיל (כי הסכום שנתנו בני ישראל הספיק לכל צורך המלאכה) - נתן משה חשבון מפורט על כל הסכום שנתנו בני ישראל, שכולו נוצל למלאכת המשכן, כי למרות שכולם ראו שהיה צריך להוסיף זהב משלו (ואם כן פשיטא שאין מקום לחשוש שלקח לעצמו כסף ונחשת), מכל מקום, צריך לתת חשבון בפני עצמו גם על הכסף ונחשת.

קטע משיחת ש"פ פקודי, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ התשד"מ ח"ב ע, 1137.

[11](#) פרש"י ריש פרשתנו.
[12](#) שמות לח, כד.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה